

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАПОРУКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано вплив інформаційних технологій на сучасний стан та перспективи подальшого розвитку адвокатської діяльності. Досліджено ступінь діджиталізації сфери надання юридичних послуг, а також шляхи впровадження інноваційних підходів до надання правової допомоги адвокатами. Як наслідок, зроблено висновок, що вплив інформаційних технологій є визначальним в аспекті майбутнього розвитку адвокатської діяльності.

Ключові слова: інформаційні технології, адвокатська діяльність, інновації, діджиталізація, Інтернет.

Постановка проблеми. Високотехнологічність, будучи характерною рисою сучасного світу, обумовлює повсюдність впровадження інноваційних, новітніх підходів і методів в різноманітних галузях життєдіяльності людства. Тенденція діджиталізації не оминула і сферу надання правової допомоги. Вже сьогодні спостерігається високий ступінь впливу інформаційних технологій на обрання форматів організації робочих процесів правників, вибір інструментів здійснення професійної діяльності та методів надання юридичних послуг. Динамічний розвиток високих технологій та автоматизації, розширення можливостей доступу до інформації – усе це вимагає гнучкого реагування на новітні зміни, нових знань і навичок, в тому числі й від юристів [1, с. 49]. Відтак актуальним є дослідження впливу інформаційних технологій на перспективи подальшого розвитку адвокатської діяльності, з метою забезпечення ефективного функціонування адвокатури в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню окремих аспектів впливу інформаційних технологій на юридичну діяльність, в тому числі на практику адвокатів, свої праці в різні часи присвятили: О. В. Співаковський, М. І. Шерман, Г. Х. Яворська, В. М. Стратонов, В. В. Лапінський, В. Г. Іванов, С. М. Іванов, Б. А. Заплотинський, Г. С. Поліщук, М. В. Проценко, І. Жилінкова та інші науковці.

Однак, зважаючи на безперервне посилення впливу інформаційних технологій на різні сфери життєдіяльності суспільства, в тому числі сферу надання юридичних послуг, досліджувана в статті проблематика потребує додаткового всебічного та ґрунтовного аналізу.

Метою цієї статті є аналіз впливу інформаційних технологій на сучасний стан та перспективи подальшого розвитку адвокатської діяльності.

Виклад основного матеріалу. Гіперактивний розвиток інформаційних технологій протягом останнього десятиліття, спричинив впровадження телекомунікаційних засобів зв'язку, інформаційних ресурсів та сервісів Інтернету в усі сфери життєдіяльності людства. Адвокатська діяльність в даному випадку не стала винятком, оскільки будь-яка зміна природи і характеру людських взаємин вимагає негайної реакції професіоналів в області права, які забезпечують правове регулювання новоспечених змін та інновацій.

Сьогодні впровадження інформаційних технологій в діяльність правників дозволяє вийти на якісно новий рівень юридичного бізнесу, оскільки забезпечує застосування нових технічних інструментів і комплексних підходів до задоволення потреб клієнтів в правовій допомозі. Відтак на нинішньому етапі спостерігається доволі активна співпраця представників сфери ІТ та юристів, внаслідок якої створюються нові унікальні ресурси, програмні забезпечення, що спрямовані на вирішення актуальних і найбільш поширених проблем клієнтів.

Найбільш істотними причинами зосередження уваги представників сфери юриспруденції на залученні потенціалу інформаційних технологій в свою діяльність є можливість охопити більш широкий сегмент на ринку юридичних послуг, можливість удосконалити і посилити ефективність власних робочих процесів, а також можливість забезпечити собі суттєву конкурентну перевагу в професійному середовищі.

Крім того, щодо позитивного ефекту інформаційних технологій, то їх застосування безпосередньо сприяє юристам в розробці і впровадженні інноваційних підходів до надання правової допомоги, а також до пошуку і залучення клієнтів.

Особлива цінність інформаційних технологій в сфері надання юридичних послуг полягає в тому, що

їх використання націлене на зниження витрат і підвищення ефективності юридичної практики. Впровадження продуктів і рішень сфери legal IT суттєво знижує витрати клієнтів, забезпечуючи повсякчасну доступність юридичних послуг, що повною мірою відповідає інтересам клієнтів.

Правові системи пошуку і аналізу інформації, програмне забезпечення для автоматизації бізнес-задач і робочих процесів, багатий інструментарій, що дозволяє ментально знаходити вірне рішення і максимально швидко виконувати операції різної складності – усе це надає можливість делегувати більшість рутинних процесів і завдань «розумним» технологіями, можливість максимально оптимізувати діяльність представників юридичного бізнесу аж до організації віртуальних юридичних офісів.

Важливість інформаційних технологій у діяльності юриста обумовлена тим, що одержання правової інформації стосовно певної юридичної ситуації здійснюється шляхом комплексу інформаційно-правових, інформаційно-пошукових, інформаційно-комунікативних і інформаційно-аналітичних заходів [4, с. 187].

Мобільні додатки для юристів, он-лайн-конструктори договорів, аналітичні онлайн-платформи, смарт-офіси юридичних фірм – все це вже активно функціонує в правовому житті нашої країни. Хоча технології у сфері права стикаються з серйозними проблемами на кшталт негативного ставлення традиційних гравців або труднощів захисту даних та інформації, безперечно, що технологічний прогрес увійшов в галузь юриспруденції назавжди заходів [1, с. 54].

Вплив інформаційних технологій на діяльність адвокатів зокрема, багато в чому обумовлений спрямованістю державного управління та сучасної політики більшості країн, в тому числі і України, на діджиталізацію різних сфер життєдіяльності суспільства. В правовій сфері це проявляється, головним чином, в створенні та впровадженні урядом держави електронного суду, відкритих електронних реєстрів. З практичної точки зору сьогодні адвокат в ході своєї діяльності, використовуючи новітні комп'ютерні технології, направляє адвокатські запити, отримує відповіді, документи та інформацію в електронному форматі, звертається до державних органів, підприємств, установ, організацій зі скаргами, надає допомогу в оформленні ліцензій, дозвільних документів на різні види діяльності для клієнтів тощо. Відтак наразі завдяки інформаційним системам та інноваційним технологіям адвокат може отримати альтернативні рішення юридичної проблеми, заощадити час для їх аналізу і вибору остаточного правильного рі-

шення, що справить позитивний ефект на якість надання юридичних послуг.

Професійна діяльність юриста пов'язана з опрацюванням значних обсягів правової інформації з різних галузей права, аналізом нестандартних правових ситуацій, які виникають під час кваліфікації правопорушень, злочинів, різноманітних суперечливих з точки зору чинного законодавства ситуацій. Для оперативного доступу до інформації, її систематизації, а також своєчасного і коректного використання все більш насущним стає застосування спеціалізованих програмно-технічних засобів. Саме цій меті служать комп'ютерні правові системи із законодавства, які знайшли широке розповсюдження в науковій, методичній і навчальній роботі провідних юридичних вищих навчальних закладів та в практичній професійній діяльності у галузі права [2, с. 86].

Досвід останніх кількох місяців, зокрема в аспекті впровадження по всьому світу карантинних заходів, сприяв зміні підходів до організації робочих процесів, переосмисленню можливостей та потенціалу застосування дистанційної форми роботи. Відтак, говорячи про перспективи подальшого розвитку адвокатської діяльності, ймовірно припустити повсюдний перехід до відділеного формату роботи, зокрема через використання таких інструментів, як Go To Meeting, Zoom, Skype, Slack, Google-продукти та сервіси, різних видів месенджерів тощо.

Досліджуючи перспективи інноваційного розвитку адвокатської діяльності не можна не звернути увагу на тенденцію активного використання інформаційних технологій в якості потужного інструменту юридичного маркетингу.

На сьогодні, завдяки стрімкому впровадженню інформаційних технологій в життя суспільства, з'явилась велика кількість каналів для розвитку особистого бренду, вибудовування сильної репутації, і, як наслідок, для залучення клієнтів і лояльної аудиторії, що є важливим елементом діяльності адвоката.

Зокрема, наразі одним із найбільш ефективних та раціональних способів самореклами, самопрезентації та самопросування в медійній площині є блог в соціальній мережі. Створення блогу як способу використання соціальних медіа для просування особи на ринку послуг, робіт, товарів та вирішення інших бізнес-завдань, все частіше застосовується як приватними особами, так і суб'єктами господарювання у різних сферах. Залучення представників правової сфери до цього процесу відбувається доволі повільно, що пов'язано, головним чином, із притаманною юридичній діяльності консервативністю, стереотипністю, формалізмом. Тим не менше, позиціонування юристом себе в якості експерта в сфері права в со-

ціальних мережах на сьогодні є першочерговим вектором маркетингу юридичного бізнесу.

Порівнюючи можливості і перспективи існуючих на даний момент соціальних мереж, головними майданчиками та інструментами для посилення професійного розвитку адвоката вважаються Facebook, Instagram і LinkedIn. Однак в будь-якому разі вибір конкретної соціальної мережі для рекламної кампанії залежить від цільової аудиторії, яку бажає залучити представник юридичного бізнесу, та від способів її охоплення. Результативне просування, як правило, передбачає використання декількох ресурсів, оскільки вони розрізняються використовуваними способами передачі інформації і методами впливу на цільові аудиторії.

Слід зазначити, що в той час як для послуг і товарів широкого вжитку соціальні мережі виступають невід'ємним інструментом для збільшення кількості клієнтів, в юридичному бізнесі — це переважно інструмент підтримки іміджу, засвідчення експертності, окреслення позиціонування, посилення маркетингових кампаній.

Так, беручи активну участь в обговореннях актуальних в суспільстві питань, створюючи тематичні професійні групи та співтовариства, ділячись актуальною судовою практикою національних та міжнародних судових установ, адвокати з різних куточків країни та світу за допомогою соціальних мереж формують особистий імідж, забезпечують собі впізнаваність та популярність.

Безперечним є той факт, що в процесі формування репутації правника ключове значення має якість надання юридичних послуг, тому що професійна цінність юриста полягає в його спроможності надати кваліфіковану правову допомогу, ефективно задовольнивши потреби клієнта. Однак, якщо спеціаліст нікому не відомий і, як наслідок до нього не звертаються клієнти, то відсутні можливості проявити свій професійний потенціал. Звідси випливає, що єдиною запорукою успішного кар'єрного розвитку адвоката є гармонійне поєднання, симбіоз сильного особистого бренду та професійних знань і навичок.

Відтак активна присутність в соціальних мережах саме в статусі професіонала сприяє власному

позиціонуванню юриста, забезпечує публічну верифікацію правника, допомагає виглядати актуально і поінформовано, надає нові можливості, втім найголовніше є запорукою формування особистого бренду - головного активу будь-якого фахівця.

Отже, враховуючи вищезазначене, інформаційні технології, новітнє спеціалізоване програмне забезпечення, інтернет-ресурси, соціальні-медіа в своїй сукупності обумовлюють і визначають спрямування подальшого розвитку в тому числі і сфери адвокатської діяльності. Вже сьогодні знання і навички застосування новітніх технологій стають обов'язковими для сучасного правника. «Юрфірми, чії працівники розуміють і юридичний, і технічний бік справи, матимуть перевагу, особливо якщо вони зуміють показати клієнту, яким чином ця перевага полегшує йому життя», — пояснює віце-президент Асоціації корпоративних юристів США Джеймс Мерклінгер [3], і це в повній мірі відповідає сучасним реаліям.

Висновки. Говорячи про перспективи розвитку адвокатської діяльності, слід зазначити, що гіперактивний розвиток інформаційних технологій протягом останнього десятиліття, спричинив впровадження телекомунікаційних засобів зв'язку, інформаційних ресурсів та сервісів Інтернету в усі сфери життєдіяльності людства, і адвокатська діяльність не стала винятком. Інформаційні технології не рідко є запорукою переходу на якісно новий рівень юридичного бізнесу, оскільки їх використання забезпечує впровадження нових технічних інструментів і комплексних підходів до задоволення потреб клієнтів в правовій допомозі.

Однак традиційність і консервативність представників адвокатської діяльності виступає перешкодою на шляху інноваційного розвитку сфери надання юридичних послуг. Крім того, суттєвих змін потребує інформаційне законодавство, систематизованість і внутрішня узгодженість якого сприяла б більш активно впровадженню новітніх підходів в сфері юриспруденції. Отже, основна увага має бути зосереджена саме на подоланні названих перешкод, з метою забезпечення ефективного функціонування адвокатури в майбутньому ще більш технологічному світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Варава І. Інновації у професійній діяльності юристів: використання потужностей штучного інтелекту. *Інформація і право*. 2020. № 1(32). С. 47-54.
2. Заплотинський Б. А. Інформаційні технології в юридичній діяльності : посібник. Київський інститут інтелектуальної власності та права НУ "Одеська юридична академія", кафедра інформаційно-аналітичної та інноваційної діяльності, 2018. 108 с.

3. Портрет юриста. Закон і Бізнес. 2013. № 41 (1131). URL: https://zib.com.ua/ua/42815portret_suchasnogo_yurista_rozumie_tehnichniy_bik_spravi_spr.html.
4. Яворська Г. Х. Імплементация інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес вищого навчального закладу юридичного спрямування. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: *Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. 2016. №. 12(1). С. 186-193.

REFERENCES

1. Varava, I. (2020). Innovatsii u profesiinii diialnosti yurystiv:vykorystannia potuzhnosti shtuchnoho intelektu. *Informatsiia i parvo - Information and law*, 1(32), 47-54 [in Ukrainian].
2. Zaplotynskiy, B. A. (2018). Informatsiini tekhnolohii v yurydychnii diialnosti. Kyivskiy instytut intelektualnoi vlasnosti ta prava NU "Odeska yurydychna akademiia", kafedra informatsiino-analitychnoi ta innovatsiinoi diialnosti [in Ukrainian].
3. Portret yurysta. (2013). *Zakon i Biznes - Law and Business*, 41 (1131). URL: https://zib.com.ua/ua/42815portret_suchasnogo_yurista_rozumie_tehnichniy_bik_spravi_spr.html [in Ukrainian].
4. Yavorska, H. Kh. (2016). Implementatsiia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u navchalno-vykhovnyi protses vyshchoho navchalnoho zakladu yurydychnoho spriamuvannia. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka - Scientific notes of Kirovograd State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko, Ser.: Problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity*, 12(1), 186-193 [in Ukrainian].

РАКИТЯНСКАЯ КСЕНИЯ

студентка IV курса юридического факультета Харьковского национального университета
имени В. Н. Каразина

ІНФОРМАЦІОННІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАЛОГ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТТЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В статті проаналізовано вплив інформаційних технологій на сучасне становище та перспективи подальшого розвитку адвокатської діяльності. Досліджено ступінь діджиталізації сфери надання юридических послуг, а також шляхи впровадження інноваційних підходів до надання правової допомоги адвокатами. Як наслідок, зроблено висновок, що вплив інформаційних технологій є визначальним з точки зору розвитку адвокатської діяльності.

Ключові слова: інформаційні технології, адвокатська діяльність, інновації, діджиталізація, Інтернет.

RAKYTIANSKA KSENIIA

4th year student of the Faculty of Law of V.N. Karazina Kharkiv National University

INFORMATION TECHNOLOGIES AS A GUARANTEE OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ADVOCACY

Problem setting. High technologies, being a characteristic feature of the modern world, determines the widespread introduction of innovative approaches and methods in various spheres of human life. The trend of digitalization has also influenced the legal services industry. Already today there is a high degree of influence of information technology on the choice of formats for the organization of work processes of lawyers, the choice of tools for professional activities and methods of providing legal services. Therefore, it is important to study the impact of information technology on the prospects for further development of advocacy, in order to ensure the effective functioning of the legal practice in the future.

Analysis of recent research and publications. Among the studies on the impact of information technology on legal activities should be noted the work of legal scholars such as O.V. Spivakovsky, M.I. Sherman, G.H. Yavorska, V.M. Stratonov, B.A. Zaplotynsky, G.S. Polishchuk, M.V. Protsenko, I. Zhilinkova and others.

However, the growing influence of information technology on the provision of legal services causes the need of an additional comprehensive analysis.

The target of research in this article is to analyze the impact of information technology on the current state and prospects for further development of advocacy.

Conclusions and prospects for the development. Speaking about the prospects of advocacy, it should be noted that the hyperactive development of information technology over the past decade has led to the introduction of telecommunications, information resources and Internet services in all spheres of human life, and advocacy is no exception. Information technologies are often the key to the transition to a qualitatively new level of legal business, as their use provides the introduction of new technical tools and integrated approaches to meet the needs of clients in legal aid. As a result, it is concluded that the impact of information technology is crucial to the future development of advocacy.

However, the traditional and conservative nature of advocacy is an obstacle to the innovative development of legal services. Besides, it is necessary to change the current information legislation, which will promote more active implementation of the latest approaches in the field of jurisprudence. Given the above, the main focus should be on overcoming these obstacles, in order to ensure the effective functioning of the legal practice in the future technological world.

Keywords: information technologies, advocacy, innovations, digitalization, Internet.

Ракитянська К. К. Інформаційні технології як запорука інноваційного розвитку адвокатської діяльності. *Право та інноваційне суспільство*: електрон. наук. вид. 2020. № 2 (15). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Rakytianska15.pdf>.